

ספר תוספת כתובה

עמ"ס כתובות

פירושים וביאורים בגפ"ת על דרך הפשט

בעזרת החונן לאדם דעת
אברהם בלאאמו"ר מוה"ר אליהו יוקל לעזער

ברוקלין
מבית תשפ"ג

לכל עניני הקונטרס:

A. Lesser

701 E. 7th Street

Brooklyn, NY 11218

917-662-8185

עריכה, עימוד, גרפיקה והדפסה ע"י

מכון עלה זית

עריכת ספרים מרישא עד גמירא

publish@alehzayis.com | 732.513.3466

FAX: 732.865.7002 | 732.387.7841

מכתב ברכה מאת
הרה"ג הרב יעקב מרדכי וויינפעלד שליט"א
מרא דאתרא דבית מדרש לתורה ולתפילה
קהל לב אברהם דקענסטינגטאן

בית המדרש קהל לב אברהם

Cong. Kahal Lev Avrohom

קצתה שו"ת

◆ Rabbi Yaakov M. Weinfeld 718.431.0645

574 East 9th Street, Brooklyn, NY 11218

קראשי שמה ואני קדשן מביק כתיב
הואב לצאת לאור צופ, פני אדמו של הא
אברא רבא, יקורי אור חדידי, צינד קתונו בלבאי
אוצר כל נלי חמלה הרה"ג רבי אברהם אצלי שליט"א
יואט טבא זרען היא כי אינאי ברעא אנפ
נהארא דבי אברהם קאוצאט חיבאשין האמארי
לאור צופ, אכיל אשה כול קאד זימאביו זק
צינן וציבנים דבית אברהם, ומשמי אמארי
אחיבאשין הנפלאים בטוד טעם אפי חברים הקשידון
אמא פננים דדיארי הסואל קאסל אור גבון
אמק חמרה אף האמת נב ה' הטודה אדיו
ואברא דב שבי שיעם כפן ופנן להמע קאל
דפנמ אמק מלגה הנפס והחקה דצלה כל אש
אם דביו, צדי נפס זקאם דדקטמה אמארה האר
צאח כאים אים מפסל דביו

החלש קידיאל

וביקרא באורייתא

אברהם אבינו

שפי חופש אמאם אור תשנ"א
פי דיוקטין, לא יאיר יצ"ל

תוכן ענינים

סימן	עמוד	ז
		כוונת תוס' בהא דאמר דכל הני דמיייתי לעיל שנויי דחיקי הא מכת האי שנויי אמרינן דרבא סברא דנפשיה קאמר טו
		למה לא מקשו התוס' גם משבת ומוצ"ש דאין בתולה נשאת בהם טו
		דף ג:
		מחלוקת הראשונים באיסור עריות דקרקע עולם ושב ואל תעשה לענין יהרג ועל יעבור ואיסורה לבעלה טז
		כוונת הגמרא דלא דרשינן להו משום פרוצות כא
		למה לא עקרינן תקנתא דיום רביעי הא ממילא במלא ולמה לא חשו להא דנבעלת להגמון כב
		היאך יתואר שהיתה סעודת הנישואין כבר מוכנה ביום שני הא בעינן שלשה ימים משום שקדו כג
		דף ד:
		ביאור דברי רב חסדא לא שנו אלא שנתן מים על גבי בשר כד
		היאך יכולים לאוקמי פורש דברייתא משום דם בתולים כה
		למה לא נקטו תוס' בעילת מצוה משום מצות פריה ורביה כו
		דף ה:
		למה חזרה הגמרא ממה שפירשה הברייתא דטעם האיסור לבעול בשבת הוא משום חבורה כז
		דף ב:
		תקנת חכמים שתהא בתולה נשאת ביום הרביעי א
		ישוב בסתירת התוס' דפתחו לפרש קושיית הגמרא מאי נפקא מינה ומפרשים דרב יוסף בא לפרש סיבת התקנה ג
		אם בתולה נשאת בששי בזמן שב"ד יושבים בכל יום יום ד
		דף ב:
		סוגיא דאונס בגיטין, אם הדיון בהלכות תנאי דשייכא בכל התורה כולה או דוקא לענין גיטין ומשום תקנת חכמים ה
		דף ג:
		למה עוקרין קידושין למפרע משום פרוצות שמזנות ברצון ולמה לא דרשינן לצנועות דשרי כסברת התוס' ז
		גדר הפקעת הקידושין למפרע משום כל דמקדש אדעתא אדעתא דרבנן מקדש לשיטת רש"י ח
		מאי שנא קידש בכספא מקדש בביאה לענין הפקעת קידושין יב
		מתוס' משמע דרובא דליתא קמן מוציא מחזקת אשת איש, וקשה מאי שנא ממים שאין להם סוף יד

תוספת

תוכן ענינים

כתובה

דף ה:

יט ביאור שאלת הגמרא במציאות בדם בתולים אי מפקד פקיד או חבורי מוחבר ופלוגתת הלישנא קמא והאיכא דאמרי באיסור שבת כז
כ למה לא העמידו התוס' לשאלת הגמרא בזמן שב"ד יושבין בכל יום ויום לג
כב למה מקרי הוצאת דם מילה מלאכה שצריכה לגופה לג
כב כוונת התוס' בהא דמפרשין לדם הוא צריך שצריך להוציא הדם שלא יתלכלך פעם אחרת ומוקמי לה במלאכה שאין צריכה לגופה ... לה

דף ו:

כג בסוגיא דמפס מורסא ומלאכה שאינה צריכה לגופה לז

דף ו:

כד גדר בקיאות דהטייה ובקיאות דשמואל מג

דף ט:

כה למה נאמן לאוסרה עליו בטענת פתח פתוח ואם איתא למה אינה אסורה עליו מעיקר הדין מד
ו כוונת התוס' בהא דאזלינן הכא בתר חזקה דהשתא בחזקת הגוף ומאי שנא ממקוה מז
כו היכי ס"ד דאפי' ראה אדם שזינתה אשתו אינה אסורה עליו בלי עדים מח

דף י:

כח היאך נאמן בטענת בתולים לרבי יוסי אפילו לאחר כמה שנים הא אין לו החזקה דאין אדם מורה בסעודה ומפסידה מט

דף יא:

כט היאך שמעינן דוכות היא לקמן להתגייר לתוס' נ

ל

צ"ע בהא דמשמע מתוס' דמסתמא אמרינן דחוב הוא להתגייר נ

דף יב:

לא ביאור מחלוקת רבן גמליאל ורבי יהושע נא
לב למה איירי מתניתין דוקא באופן שטען מקח טעות נב
לג טעמא דלא מוקי אביי לרב הונא ורב יהודה דאמרי כר"ג נג
לד נאמנות לומר משארסתי נאנסתי מגו דאי בעיא אמרה מוכת עין אני לר"ג נד

האשה שנתארמלה

דף טז:

לו למה כתובה מאתים ביש עדים שיצאת בהינזמא וראשה פרוע הא ע"כ נכלל בטענתה גם טענת בתולים נו

דף טז:

לו מפני מה חשו להפסד הבעל ולא להפסד האשה בטענת אתנוסי היא דאיתנוסא נו
לז לתוס' דלא היתה נאמנת רק במקום דאית לה מגו א"כ למה ביטלו הק' מנהגא הא האמת כדבריה נח

דף יז:

לט למה ביאור מחלוקת ב"ש וב"ה במה אומרים לפני הכלה נח

לפ מחלוקת רש"י ותוס' בגדר דין מלך שהיה לאגריפס נט

דף יז:

מ ביאור כוונת התוס' בהא דמפרשי למה נקט בכל דוכתא מחאה שלא בפניו ולא חזקה שלא בפניו סא

תוספת

תוכן ענינים

כתובה

דף יח.

מא ביאור דברי רש"י בהא דאמר דאיצטריך למתנייה לסיפא סא
מב צ"ע בתירוץ התוס' דהא איכא למ"ד בשבועות דלכו"ע צריך לפורעו בעדים ולדידיה תקשי מתניתין סב

דף יח:

מג ביאור דברי התוס' במאי דנקטו דלא אמרינן פה שאסר במקום אנן סהדי וביאור תירוצם סג

דף כא:

מד שלשה שישבו לקיים את השטר וקרא ערער על אחד מהן אי מותר להכשירו בב"ד של שנים סד

דף כב.

מה מחלוקת רש"י ותוס' בתרי ותרי המעידין לפסול את הנידון אם מעמידין לו בחזקת כשר סה

דף כב:

מו גדר הספק בתרי ותרי לענין חזקת הנדון סז
מז נאמנות תרי ותרי בחד גברא לחייבו מיתה מחמת חזקת אשת איש וגם להכשירו לעדות אחרת מכח חזקת כשרותו סט

דף כג.

מח היאך אמר ר"ת דחלל שעבד בשבת חייב סקילה הא ילפינן מברך ה' חילו דעבודתו כשרה, ואם איסור חלל בעבודה היו איסור גברא או פסול בקרבן ע

דף כד:

מט בשני יוסף בן שמעון היאך חיישינן שיעיז אחד מהם לכתוב כהן אנא במילתא דעבידא לגלויא עא

דף כז:

נ פה שאסר במקום אנן סהדי להחזיק ממונ במקום שמכח האנן סהדי גרידא לא היה מחויב עב
נא מאי שנא מעשה דר' זכריה דאינו נאמן אפילו בכרי גמור דאינו נאמן על עצמו מאשה שאומרת כרי ליה במקום תרי ותרי ובשבויה שנשאת דנאמנים על עצמן עג
נב חילוק איסור אשת כהן שנאסרה עליו משום שבויה דמותר לקיימה ולדור עמה בחצר לשאר עריות שצריך לגרשן עד

אלו נערות

דף כט.

נג מחלוקת רש"י ותוס' אם נתינה אסורה מדאורייתא עז

דף ל.

נד היאך מחייבין קנס לרבי נחוניא בן הקנה דלמא היתה נדה והמוציא מחבירו עליו הראיה ... עט

דף לא.

נה קם ליה בדרבה מיניה בנוב חלבו של חבירו ואכלו פ
נו היאך פטר רבה לגונב גדי בשבת ללישנא דאי בעי לאהדורי לא מצי מהדר פב
נז ישוב סתירת הרמב"ם בעקירה צורך הנחה פג

דף לב.

נח ביאור כוונת התוס' בהא דמקשו דלמא הכא דוקא הוא דמשלם ממונא כיון דגלי קרא פה

כתובה

תוכן ענינים

תוספת

סמ למה לא מוקמזין ברייתא דיוצאת משום שם רע
במפתה ארוסה צז

ע מחלוקת רש"י ותוס' בהא דסומא אין לה טענת
בתולים צח

עא ביאור להא דס"ד לתוס' לומר דמאנס את
הבעולה פטור משום קלבר"מ צט

עב כוונת התוס' בהא דפירשו דנקט ערבי לפי שהם
שטופים בוימה ק

עג הוכחת התוס' דלא פריך הגמרא אלא על רבי
יוחנן ק

דף לז.

עד הוכחת רבה דקסבר רבי יוסי אשה מזנה
מתהפכת כדי שלא תתעבר קב

דף לז:

עה צ"ע בתירוצו הר"י דפדיון של מויד לפוטרו
ממיתה ופדיון של שונג לפוטרו מגלות נמי
שמעין מתנא דבי חזקיה קג

דף לח:

עו ביאור קושיית הגמרא דהא לרבה איצטריך קרא
ד'אשר לא אורשה' לדין זה גופא דשאני קנס
דארוסה דמיקטל ולא משלם קד

דף לט.

עז למה פשיטא לר"ע דברייתא דקנסה
לאביה קה

עה פטור דתשלומי צער במאנס קה

דף לט:

עט כוונת התוס' בהא דס"ד דמפותה לא מחלה
לצערה קו

פ צ"ע היאך שייך לקרות על נערה שקידשה אביה
למפתה 'ואם מאן ימאן אביה לתתה לז'. קו

נמ ביאור השקלא וטריא במעמא דרבי יוחנן לא
אמר כעולא פו

דף לג.

ס אם מועילה התראה לאחר שעבר עבירה באופן
שבירדו לעקור הלאו פז

סא למה לא כתב רש"י בפשיטות דאם מפחידין
אותם שמא יראו על נפשם וימנעו
מלהעיד פז

סב ביאור היאך נתמעטו עדים זוממין מהתראה
מקרא דמשפט אחד יהיה לכם פח

סג ביאור הא דאמרו התוס' דבבן גרושה וחלוצה
נתקיימה הזמה במלקות ואילו בגמרא משמע
דאין מקיימין כאשר זמם במלקות דזוממי בן
גרושה וחלוצה פט

דף לג:

סד ביאור תירוץ ר"ת דאותו צלם לא היה עבודת
כוכבים הא במעשה דר"ע נמי לא היה פלח
לעבודת כוכבים צ

סה צ"ע בקושיית התוס' דשור הנסקל ליתיה
במכירה צא

דף לד:

סו למה פטור בגנב ומבכר גדי בשבת משום קלב"מ
הא לדידיה אינו פטור אם בשעה שמתחייב עדיין
היה הממון בעין צב

דף לו.

סז היאך מענינן לחרשת מידי דאם טענה פקחת לא
היתה נאמנת אלא במנו הא לחרשת ליכא
מנו צד

דף לו:

סח חילוק בין פרוצים דשכיחי לזייפנים דלא
שכיחי צז

תוספת

תוכן ענינים

כתובה

דף מ.

פא מצות עשה דלו תהיה לאשה במאנס את הממזרת..... קז

דף מא.

פב נאמנות לשלם בושת ופגם ע"פ עצמו..... קח
פג למה חס רחמנא על המזיק ולא על הניזק אם בדיון הוא דמשלם כוליה..... קט

נערה שנתפתתה

דף מא.

פד תשלומי בושת ופגם בלא הספיקה לעמוד בדיון עד שמת האב..... קי

דף מב.

פה יחוד כלי לקנס שאינו מחויב בו לענין קרבן שבועה..... קי
פו כפירה על הכלי שיחדר לתשלומי קנס לענין קרבן שבועה לשיטת התוס'..... קיא
פז ביאור איבעיא דאביי מרבה באומר לחבירו אנסת ופיתית את בתי וכו' ונשבע והודה לר' שמעון מאי לשיטת התוס'..... קיא

דף מב.

פח תשלומי קנס דכבר זכה ביה האב והרי הן שלו אבל לא הגיע לידו אם יש עליו דין ממון או קנס..... קיב

דף מג.

פט ירושת זכות ממון חבלת בתו לבניו בחבלה גדולה..... קיג

דף מד.

צ מחלוקת רפרם ורב אחא במעם דביטל שני את הראשון בשני שטרות היוצאין בזה אחר זה..... קיד

צא

היאך נאמן לומר ליפות כחו הוא דכתב ליה משום דינא דבר מצרא הא בכך משים עצמו לרשע..... קטו

צב

מחלוקת רש"י ותוס' בהא דאמר בגמרא איכא בינייהו אורועי סהרי..... קטז

צג

ברוב עובדי כוכבים הוי שעריך שערי ב"ד ולא שער העיר..... קיז

דף מד.

צד ביאור כוונת הגמרא בהא דמקשי ואימא לרבות הורתה וליתתה שלא בקדושה..... קיח

דף מה.

צה מחלוקת רש"י ותוס' אם ילפינן למלקות מוציא ש"ד מלא תלך רכיל בעמך..... קיט
צו לר' יהודה דלוקין על לאו שאין בו מעשה למה איצטריך קרא בעדים זוממין..... קיט

דף מו.

צז היאך איתרמי שיהא אדם חייב על איסור מוציא שם רע לעולם למאן דאמר אע"ג דלא אגרינהו..... קכ

צח

מחלוקת רש"י ותוס' בגזירה שוה דשימה שימה אם ג"ש גמורה היא..... קכא

צט

הוכחת תוס' דשימה שימה לאו גז"ש גמורה מרבית קרקע ופחות משוה פרוטה..... קכב

ק

הוכחת תוס' דאפי' לר"א בן יעקב בעינן עדים במוציא שם רע..... קכג

דף מז.

קא מנא לן דיש כח לאב לקדש את בתו קמנה..... קכד

קב

ילפותא דיש כח לאב לקדש את בתו.... קכד

תוספת

תוכן עניינים

כתובה

דף מז:

קג ביטול מלאכה שסופה להיבטל תחת בעלה
וזכות ביטול מלאכה דיש לו משום מצות כיבוד
אב קבה
קד זכות האב במציאתה משום איבה קבה

דף מז:

קה גמירות דעת בקנין באופן שלא גילה דעתו
להתנות קבו
קו ס"ד דהבעל אינו אוכל פירות אלא
מניחם קבח

דף מח:

קז חיוב מזונות דאורייתא או תקנת
חכמים קבח

דף מח:

קה טעמא דברייתא בהא דאינה אוכלת בתרומה
אפילו לאחר נישואיה קבט
קפ ביאור מחלוקת רש"י ותוס' בהא דאמר שמואל
לירושתה אי קאי נמי לענין הפרת
נדרים קל
קי בהא דאוחבין לרב אסי אי קשה נמי לרב
לשיטת רש"י קלא
קיא שיטת רש"י והרמב"ם דאפילו למשנה אחרונה
חיישין משום שמא ימוגו לה כוס בבית
אביה קלא
קיב קושיא על הר"ר דמוקי לרב אסי בסימפון
מהגמרא לקמן דלמשנה אחרונה אינה אוכלת
עד אחר החופה קלב

דף מט:

קיג שיטת רבא בתקנת מזונות לבניו קלג

דף מט:

קיד סתירת התוס' מהבא לדבריהם בקידושין אי
כופין על מצות צדקה קלד

דף נ:

קמו הוכחת הגמרא דתקנת אושא דהכותב כל נכסיו
לבניו הוא ואשתו נוונים לאו הילכתא קלד

דף נא:

קמו למה לא תירצה הגמרא כגון אסתר דצדקת
היתה לסברת התוס' קלה
קיו ביאור דברי רבא בהא דאמרינן דסופה ברצון
מותרת דיצר אלכשה קלו
קיח למה אין האשה נאמנת לומר לא
נתרציתי קלה
קיט הוכחת תוס' דחיישי' מדאורייתא שמא
נתרצתה קלט

דף נב:

קב חילוק פדיון ממזונות לענין אשתו
כגופו קלט
קבא מחלוקת רש"י ותוס' בכוונת הגמרא דתקנו מצוי
למצוי קלט

דף נב:

קכב טעם תקנת כתובת בנין דכרין קמ

דף נג:

קכג ביאור מאמר דרב הושעיא שאין אני קורא בה
לכשתנשאי לאחר קמא

דף נג:

קכד כוונת התוס' בהא דאמרו לא שמייע ליה פלוגתא
דתנאי דלעיל קמב

תוספת

תוכן עניינים

כתובה

אף על פי

דף נד:

קבה מחלוקת רש"י ותוס' בביאור ולתובעת ... קמג
קבו מאי שנא תוספת כתובה ממזונות בכתובה
שכתב לשניה. קמג

דף נה:

קבו מחלוקת רש"י ותוס' בטעמא דהתירו לאכול
דמאי על פיו של ע"ה בשבת. קמד

דף נו:

קבח היאך אמרינן דסתם חופה לביאה קיימא אם
החופה ברביעי והבעילה בחמישי. קמח
קכט בדיון חופה ראויה לביאה ונכנסה לחופה ופירסה
נידה. קמו
קל צ"ע בקושיית התוס' דתמזין הכתובה ומפקא
עידי הינומא וגביא מאתים. קמז

דף נז:

קלא מחלוקת הראשונים למ"ד כתובה מן התורה אם
שיעור כתובה נמי דאורייתא. קמח
קלב דיוקא דתוס' מדלא קתני לעיל על מנת שאין לך
עלי שאר כסות ועונה וכתובה. קמח

דף נז:

קלג דיוקא דגזרו רק משום אחיה ואחותה ולא משום
אביה. קמט
קלד למה לא חשו ללקיט ישראל בבית כהן... קמט

דף נח:

קלה ביאור שיטת רש"י בהא דפלגי עליו התוס'
בפירוש קוביוסטום. קג
קלו ביאור קושיית התוס' משומה וניכפית. קנא

דף נט.

קלז חלות הקדש באומר לחבירו שדה זו שאני מוכר
לך לכשאקחה ממך תיקדש. קנב
קלח דברים שבינו לבינה במאי דגורמת לו הפסד
לאחר מיתתה או גירושה. קגד
קלט הפרת הבעל מחמת מילתא דלא
שכיחא. קנד

דף ס.

קמ קושיית הר"י מתורצת לפי הגירסא ביבמות
בספרים שלפנינו. קנה

דף ס:

קמא שקלא וטריא בין רב פפא ורב הונא בריה דרב
יהושע ורב פפי לתוס' דלא דמי נתנה למינקת
לגמלה ומתה. קנו

דף סא.

קמב מחלוקת רש"י והרמב"ם בביאור צערא דידה
הוא. קנז
קמג הוכחת רש"י דיש תרי גווני הצעת
המטה. קנח
קמד כוונת התוס' במה דציינו למה שכתבו בריש
מכילתין. קנט
קמה מחלוקת רש"י ותוס' בדיון הושטה לנדה מיד
ליד. קנט

דף סב.

קמו ביטול עונה לתלמוד תורה כשהיא
מוחלת. קס
קמו שאני שמועת בית המקדש. קסא

דף סג.

קמח היאך פתח ר"ע לנדר חותנו בנולד. קסב

תוספת

תוכן ענינים

כתובה

קמט ביאור מחלוקת הרמב"ם ותוס' ושאר ראשונים
בביאור חולה שמרדה אם איירי אפילו בחולה
שאינה ראויה לתשמיש קסב

מציאת האשה

דף סג:

קנ תימה בקשיית התוס' שיתקנו כתובה לאיש כדי
שלא יהיה קל להתגרש ממנו באמרה מאיס
עלי. קסו

דף סה:

קנא למה לא נראה לר"ת לפרש כפירוש אחרון של
רש"י אם לבסוף מיישבו. קסז

דף סו:

קנב אם הכלות בירושלים היו מתבשמות קסח
קנג כוונת בתו של נקדימון בן גוריון במה שאמרה כך
תפסקו לבנותיכם. קסט

דף סז:

קנד היאך היה מותר למר עוקבא להיכנס לתנור
משום נוח לו לאדם שימסור עצמו לתוך כבשן
האש ואל ילבין פני חברו ברבים קסט

דף סח:

קנה כוונת התוס' בהא דאמרו דהברייתא לית
לרב קעא

דף סט:

קנו היאך מסתפקינן אם שמע רבי יוחנן הא מעשים
בכל יום קעב
קנו מה היה הגנאי בהא דכפל לשם רב ענן .. קעב
קנח היאך אמרו תוס' דיהודה היה מסופק בשעת
הנדוי אם יתקיים התנאי הא קיימא לן דמעיקר
דינא יש אונס בגיטין קעג

דף סט:

קנט במשליש מעות לבתו אי זכה בהן הבת .. קעד
קס מחלוקת רש"י ותוס' במשמעות מדיר את אשתו
מליהנות לו קעד

המדיר

דף ע:

קסא מחלוקת רש"י ותוס' אם צריך הבעל להפר
כשנדרה להפקיע שעבוד דרבנן קעו

דף עב:

קסב למה מוקי הגמרא דוקא באופן שאמרה פלוני
חכם טיהר לי קעז
קסג למה לא מוקי הגמרא דנתכוונה להאכילו ולא
היתה עמו בשעה שהיה צריך לאכול קעח
קסד גדר מצות ספירת ז' דובה משום הפסוק וספרה
לה וגדר מצות ספירת העומר קעט

דף עג:

קסה ביאור הגמרא דלענין גט היו קידושין ולענין ממון
אין לה כתובה לשיטת רש"י קפו
קסו קדשה על תנאי וכנסה על תנאי לרב למה צריכה
גט קפט

דף עג:

קסז ביאור מחלוקת ת"ק ור"ש בעל מנת שירצה
אבא קצ

דף עד:

קסח מחלוקת רש"י ותוס' בטעמא דלא יחזיר משום
קלקולא אי היו חשש ממזרים או חשש
לעז קצד

דף עה:

קסט מום דקול עבה באשה קצו

תוספת

תוכן ענינים

כתובה

קע אי פליג ר"מ נמי על מומין שבגלוי קצו

דף עה:

קעא ביאור תירוצי רשב"א דכשהתנה לא על מומין שבגלוי נתכוין דאותן ראה ונתפיים קצז

דף עו.

קעב אם יכול האב למעון בברי שהמומין באו אחר האירוסין במומין שבסתר קצח

קעג ישוב לסתירת התוס' אם מועיל מוחזק בגורדות קצח

קעד ביאור בגדר חזקת מטלטלין אם הוא זכות מענה ופסק דין או הכרעה ואם יכול התובע לזכות מחמת חזקת מטלטלין דהתובע קצט

קעה למה אינו מיושב פירוש ר"ח דמודים חכמים לר"מ במומין הראויין לבא דאמרינן ראה ונתפיים רא

דף עז.

קעו דין כתובה לנושאת איש שיש בו מום גדול רא

הכותב

דף פג.

קעז בגדר סילוק הבעל מפירות נכסי אשתו ויסוד גדר הפירות עצמם אם הוא רק תקנת חכמים לאכול פירות או קנין בעצם הגוף רד

קעח קנין סילוק מדבר שלא בא לעולם רה

קעט למה לא הוי הפירות דלאחר נישואין דבר שלא בא לעולם בעודה ארוסה רז

דף פג:

קפ גדר הזכות שיש לבעל בפירי פירות רז

קפא ביאור בכוונת הגמרא דמיתה שכיחא מכירה לא שכיחא ובכוונת התוס' בהא דאמרי דרוב פעמים מסתכנת בלידה רז

קפב ביאור במאי דכתבו התוס' למאי דלית ליה לרב אשי יד בעל השטר על התחתונה וישוב לקושיית המהרש"א דרב אשי נמי מודה להאי כללא רח

קפג מחלוקת רש"י ותוס' ללישנא פירי פירות דוקא אי מהני כשכתב רק עד עולם רי

קפד מחלוקת רש"י ותוס' בכוונת הגמרא ואי כתב לה עד עולם ולא כתב לה פירי פירות הוה אמינא לעולם אפירות קאי ריא

קפה אם פירות שכיחי טפי מירושה ריא

דף פה.

קפו ביאור קושיית התוס' בהא דיש לה מיוג דאי בעיא אמרה שלקחה הנייר ולא קנתה החוב ריב

דף פה:

קפז למה לא זכה הלוקח בכתובתה אפילו אם היא מתה תחילה ריג

קפח ביאור במאי דס"ד לתוס' דיכול הדיין ליקח שוחד בשודא דדייני ריד

דף פו:

קפט ישוב לקושיית התוס' על רש"י דמגלגלין על שבועה דרבנן לפי הגירסא מכת"י ברש"י שלפנינו רטו

דף פז:

קצ גדר דין נאמנות עד אחד בממון במקום שאינו נאמן לחייבו שבועה רטז

קצא צ"ע בתמיהת רשב"א דהכא לא שייך טעמא דאישתמוטי קא מישתמוטי ריז

תוספת

תוכן ענינים

כתובה

דף פח.

קצב היאך משיאין לו עצה להפסיד עוד מאתים
זוז..... ריח

קצנ היאך שייך לאוקמי להנך קמאי בהלואה כנגד
העד שמעיד דבתורת כתובה פרע רב

קצד למה לא אמרינן שאם פיקחת היא תאמר שאותה
הלואה שקיבלה היתה פרעון על מלוה
ישנה רכב

דף פט.

קצה היאך נאמן במגו דיכול למימר לא גירשתיה הא
יצטרך לגרשה עכשיו וממ"נ צריך לשלם תוספת
כתובה..... רכב

דף פט:

קצו למה יתחייב הבעל בשארה וכסותה כשהיא
אומרת גירשתני הא מחלה..... רכג

בתולה נשאת

דף ב.

א

תקנת חכמים שתהא בתולה נשאת ביום הרביעי

רש"י ד"ה בשני ובחמישי. ולכך תקנו שתנשא ברביעי שאם היה לו טענת בתולים ישכים לז"ד בעוד כעסו עליו ואם יש שהות בינתיים יש לחוש שמא יתפייס ותתקרה דעתו ויקיימנה ושמא היא זינתה תחתיו ונאסרה עליו כדילפינן (סוטה דף כח.) מונסתררה והיא נטמאה ומתוך שיצא לזית דין יתצרר הדבר כשיצא הקול שמא יצואו עדים ובגמרא פריך ותינשא באחד בשבת.

הנה כפשוטו מבואר ברש"י דאשה זו מותרת לבעלה ולא מקרי ספיקא דאורייתא דיש לה חזקת כשרות ואפילו אם נבעלה דלמא לא היתה תחתיו ואפילו אם היתה תחתיו דילמא היתה באונס ואפילו נתרצתה דילמא היתה בימי קטנותה ופיתוי קטנה אונס הוא, והלא רוב ימיה היתה בקטנותה, דהא ע"כ איירי הכא לכל היותר נעברה דבוגרת אין עליה טענת בתולים [לר"ח והגאונים דס"ל דבוגרת אין לה טענת דמים]. ועוד יש להוסיף

דתחילת טענתו של הבעל ג"כ אינה מזוהרת, דהא איכא למתלי בעוד הרצה גווני דבאמת בתולה היא, דשמא מוכת עץ היתה, ושמא כיסו טיפי זרע את הדם בתולים, או שמא טעה ולא בעל כדמצינו לקמן (י, א) דהכי הוא עובדא באחד דאתא לפני רבן גמליאל וטען שלא מלא דם, ובחד מעשה כצסו ונמלאו טיפי דמים שהיו מכוסים בשצבת זרע ובאידך מעשה טעה ולא בעל ונמלאה בתולה.

אלא הענין הוא דמשום דהא מיהא איכא ספיקא הרי הבעל מחויב לזרר האי ספק בכל מה דאפשר, והגם דאין אופן לזרר האי ספיקא בהחלט דאפילו על דהרחוק דאכן נבעלה תחתיו ברנן בימי נעירותה ויצא לז"ד ויוציא קול על אשתו לזרר האי ספיקא מסתמא ליכא עדים דדבר דאין אשה מזנה בפני עדים, ועידי יחוד אינם אסורים על בעלה בלי קינוי וסתירה, ואפילו אם איתא דהיו עדים הא מחויבים היו לבוא לז"ד להגיד עדותם בזמן שראו, דע"כ מכירין היו באשה זו דאי לא הכי היאך יעידו השתא, ומסתמא גם ידעו שארוסה היא כדמשמע לקמן דסתם

ארוסה יש לה קול. ואפילו לחשש רחוק זה כדי לזרר הכן ספיקא לא היו מתקנים שתנשא ברביעי דהא יכול לבוא לב"ד מעצמו אם מוטל עליו לעשות כן, אלא משום דחיישין שמא תתקרב דעתו גזרו שתינשא ביום הרביעי כדי שיתדל לזרר ספק זה שמן הדין אינו ספק כלל וגם כמעט אי אפשר שיתזרר הספק.

אמנם באמת פירוש כוונת רש"י באופן זה אין הדעת סובלתו וגדולה התמיהה מנשוא, דהרי על התורה נאמר "דרכיה דרכיה נועם וכל נתיבותיה שלום", וכן נאמר "ועשית הישר והטוב", והלא אין לך רשעות ואכזריות גדולה מזו לומר דמשום חומרא יתירה חייבו חכמים לחתן בן יומו לזייש את אשתו הכשרה ולהכלימה צפהרסיה בתחילת חיי נשואיה ולהציאה לב"ד להוציא לעז עליה שזינתה עד שיצא קול שישמעו כל העם, וכל זה רק משום שמא אם אכן זינתה יש נד רחוק של אחת לשבעים שנה שיצאו עדים לומר ראינו שזינתה כדרך המנאפים ויתזרר ספיקו, דמעיקרא לית ביה ממשא, וחם ושלום לומר שזהו אכן פירוש המשנה.

ואין לומר דהכא משום מחמת חומרא דאשת איש החמירו בו חכמים שלא ניזל בתר רובא וחזקה והצריכו לזרר כל מה דאפשר כל שאינה ודאי בתולה, דא"כ מאי שנא מאלמנה וגרושה דפתחן פתוח ולמה לא אמרינן דאסור לישא בעולה אלא בקול ובפרסום ב"ד שאם זינתה יצאו עדים.

ועוד קשה דלא מצינו בשום דוכתא שגזרו חכמים גזירה כדי שלא יעבור אדם עבירה בזדון מחמת קרירות דעתו, דאטו ברשיעי עסקינן. ואין זה דומה לאיסור יחוד דהתם אסרו באיסור את עצם היחוד משום שאין אפטרופוס לעריות, ואינו כמו הכא דתקנו יום רביעי לנשואין כדי שלא יבוא בזדון על אשה שאסורה עליו מחמת ספק שיכול לזררו.

ומה שנראה לענ"ד לפרש בכוונת רש"י, דבדאי לא מחייבין לכל מי שיש לו טענת בתולים לרנן על אשתו בצית דין, אלא דהא מיהא לא לחינם מצרכים זכר אשר נג אגוזו צמי שמאל באשתו דם בתולים דהא זהו תכלית אבר הבתולים להעיד על כשרותה, ואם יש לו טענת בתולים בודאי אין זה סוף דבר אצל מ"מ תחילת דבר מיהא הוי, והיינו שאם יש עליה חשש זנות מקודם או אפילו נתעורר לו החשש מיד אחר שלא מצא אותה בתולה באותו זמן מתעוררים אללו שאלות ופקפוק הלכ, ואם אכן זינתה גם לזה נוקפה מאד, וע"י המשא ומתן שצינו לצין אשתו באותה שעה יהיו החששות יותר מצוררים מאופן שתקציר את הקיצה שלא נמצאה בתולה, ובאופן הרגיל תהיה אומרת דברים ברורים אצל אם היא מגמגמת ומפחדת כנגד הנמצא במחתרת ודבריה אינם ברורים וסותרת אלו את אלו מתוך כך מאד יתכן שתתגלה האמת אללו שלפי דעתו אכן זינתה ואם אין זה אפילו ספק אללו הרי מחויב הוא לגרשה [כדאיחא

אלא משום דאם לא יתלו סיצה חיונית לבוא לב"ד דינא הקול ויצואו עדים אז לא יציאנה לב"ד אפילו כשלצו בוער בקרבן ועדיין לא נתקררה דעתו, דהרי מה יועילו לו ב"ד והיאך יפתור ספיקו, ורק מאחר דשייכא תקנה דכשיציאנה לב"ד שמה יצואו עדים, ממילא אף שהוא דבר מאד רחוק מ"מ יש לו סיצה לאיים עליה ומתוך כך תמודה אם אכן זינתה, ואפילו אם לא תמודה קודם שתבוא לב"ד מ"מ מסתמא ב"ד תמודה קודם שינא הקול דאם אכן זינתה ויצואו עדים אפילו אם אינם אלא עדי יחוד הרי תהיה עומדת בתכלית הבזיון כל ימיה, ולכן משום הך תקנה תקנו שתהא כל בתולה נשאת ליום הרביעי. אבל עכ"פ זה צרור שאם לא מצא לה בתולים והיא אומרת שלא זינתה באופן שהוא מאמינה ומקבל דבריה אין ספק שמותרת לו ולא מצא זה ערות דבר ואין לו סיצה לצדוק יותר.

ב

ישוב בסתירת התוס' דפתחו לפרש קושיית הגמרא מאי נפקא מינה ומפרשים דרב יוסף בא לפרש סיבת התקנה

תוס' ד"ה מפני מה אמרו בתולה נשאת ליום הרביעי לפי ששנינו כו'. אין שואל הטעם למה נשאת ברביעי דאם כן לא הוה משני מידי אלא הכי פירשו מפני מה אמרו כלומר מאי נפקא מינה שתיקנו שנשאת ברביעי ומשני נפקא מינה לענין מזונות ותרומה, ורב יוסף קא מתמה מריה דאברהם

ברמז"ס (פרק כד מהל' אישות הלכה יח) וז"ל, אמרה לו אשתו שזינתה תחתיו ברצונה אין משגיחין לדבריה שמה עיניה נתנה באחר אבל אצדה כתובתה עיקר ותוספת ואצדה הצלחות שהרי הודת בזנות ואם היה מאמינה וסומך דעתו על דבריה ה"ז חייב להוציאה, עכ"ל. אלמא דאפילו במקום שאינה נאמנת אם הוא סבור שזינתה אסורה לו. ואפילו אם אינו אלא ספק אצלו משמע דאינו יכול לקיימה, דהא לקמן (נא, ג) איתא אמר אבא דשמואל אשת ישראל שנאנסה אסורה לצעלה חיישינן שמה תחלתה באונס וסופה ברצון, ואפילו לרצא דפליג עליה היינו משום דסבר תחלתה באונס וסופה ברצון מקרי אונס, ומהא דאמר חיישינן משמע דאסורה לו אפילו מספק, ועי' שם בתוס' דהך איסורה הוא מדאורייתא. אבל מה יעשה דהא אין לו עדים והיא טוענת שלא זינתה, ועל כן חיישינן דאם אין לו ענה כדי לפייס דעתו מיד וימתין ימים מועטים תתקרב דעתו ויקיימה באיסור לפי דעתו, ואפילו אינו צרור שהיא אסורה לו מ"מ יהיה לבו נוקפו כל ימי חי' נשואיהם שהוא דר עמה באיסור.

ולבן צלילה הראשון שאז הזמן שאם אכן זינתה יהיה הדבר מתגלה לו או משום ספק או משום קרוב לודאי לדעתו, תיקנו שתהיה ענה ותושיה לכל נושאי בתולות כדי שיחיו כל ימי נישואיהם בשלום ושלום ואם יש לו טענה יצא לב"ד ויאמרו לו או לגרשה או לקיימה ולא יהיה לבו נוקפו עוד.